

ПЕДАГОГИКА

Образование и професия с кауза!

материал на Борислав Борисов

18

специалност на фокус

Какво е педагогиката в конкретика?

„Педагогика“ е социална наука, която изследва същността, закономерностите, тенденциите и перспективите на развитието на педагогическия процес. Тя е наука за обучението и образованието на детето, и представлява съвкупност от научни познания, организирани в система и проверени в практиката. Тя е съвкупност от закономерности, принципи, методи, форми, средства и процедури за реализация на учебно-възпитателната дейност. Целта на педагогиката е с научни методи и средства, а така също и по пътя на експериментирането, да разработва теория за формирането на човешката личност. В контекста на учене цял живот (Life-long learning) се използва думата андрагогия за еквивалентния термин при възрастните.

Първите професионални учители вероятно са се появили преди времената на древна Елада – все пак това е от най-старите и най-уважавани професии. До началото на XX век в специализирания печат и педагогическите среди много остро се дискутира въпроса дали педагогиката е наука или изкуство. Спорът се разрешава като педагогиката твърдо се определя за наука, а педагогическата практика – възпитанието и обучението – се определят и като изкуство, поради творческия характер, който съдържат.

Педагогиката е свързана с образованието и конкретно с преподаването. Тя се учи в университета и е една много мащабна специалност, защото има редица подразделения. Въпреки всичко, педагогиката има скромен произход – идва от древногръцката дума *paidagogos*, което се превежда, като робът, който придружаваше децата в училище.

Но днес вече говорим не само за специалност, но и за цяло изкуство – на преподаването. Затова има и различни видове. Тя не е насочена задължително само към деца. Често е и към възрастни хора, независимо от етапа на живота, в който се намират.



Науката педагогика е насочена най-вече към учителите и подготовката на учители

Видове педагогика:

Науката педагогика е насочена най-вече към учителите и подготовката на учители. Ето защо като научна дисциплина, тя е задължителна за педагогическите факултети и специалности с педагогическа правоспособност. Подготовката на специалисти в конкретно социално направление и научна област изисква специализиране и на педагогическото познание. От педагогиката постепенно се обособяват различни видове специалности, като ние ще ви представим най-популярните, според избора на младите хора за влизане в университет:

Социална педагогика - сравнително млада специалност, която успешно навлиза в света на професиите и изключително адекватно отговаря на актуалните пазарни потребности. Макар и определена като нова, тя заема достойно своето място сред многообразието. Тя е ориентирана към формирането на помагачи специалисти, които да извършват социално-възпитателна, психосоциална и социално-педагогическа подкрепа на деца, възрастни, семейства, групи и общности, както и изследователска и организационна

дейност в социалната сфера. Завършилите специалността притежават следните компетенции: да реализират индивидуална социално-педагогическа подкрепа; да водят и работят с групи, семейства и общности; да работят в екип с други професионалисти; да се развиват, усъвършенстват и квалифицират чрез нагласи за професионализиране, супервизия и интервизия, продължаващо обучение. Завършилите специалността се реализират в различните сфери на социалната практика и могат да заемат съответни длъжности, според националния класификатор на професиите - социален педагог, социален работник, възпитател, педагог, специалист по социална работа и консултиране и др.

Прегучилищна и начална училищна педагогика

- Успешно завършилите обучението придобиват професионална квалификация „детски и начален учител“. В специалността се подготвят широкопрофилни специалисти в областта на прегучилищната и началната училищна педагогика. Завършилият става експерт по детското развитие през периода на първоначалното изграждане и формиране на детската личност (3-10-11 годишна възраст), способен да подпомага поэтапното ѝ разгръщане съобразно закономерностите на прегучилищ-

ното и начално-училищното детство, подготвен за пълноценно организиране на целесъобразното педагогическо взаимодействие в детските групи в ОДЗ (ЦДГ, ПДГ, СДГ) и цялостния педагогически процес в началното училище.

Прегучилищна педагогика и чужд език

- Завършилите специалността са подготвени за педагог, детски учител, детски учител по чужд език, както и за преподавател в центрове за работа с деца и детски школи; педагог-психолог в обединено детско заведение; преподавател в езикови центрове и школи; конкурсна административно-управленска длъжност; работа в институциите за масова и художествена комуникация и в домове за деца, лишени от родителски грижи

Начална училищна педагогика и чужд език

- Завършилите имат професионални компетенции да упражняват професията на начален учител и учител по чужд език с деца от начална училищна възраст в държавни, общински, частни и профилирани учебни заведения, да провеждат чуждоезиково обучение по съответния чужд език, както и да се занимават с научноизследователска и преподавателска работа. Завършилите специалността Начална училищна педагогика и чужд

„Педагогика“ е социална наука, която изследва същността, закономерностите, тенденциите и перспективите на развитието на педагогическия процес

език намират широка професионална реализация като: начален учител; учител по чужд език в началния етап на основната степен на средното образование; учител-възпитател в начална училищна възраст; педагог-психолог в начална училищна възраст; ръководител и преподавател в центрове за работа с деца в детски школи и групи за дейности по интереси; научна и научно-помощна длъжност; длъжност в детските отдели и институциите за масова и художествена комуникация; консултант-експерт в институции, в които се работи с деца от начална училищна възраст; в диагностични центрове; консултант и ръководител на деца от начална училищна възраст към държавни, общински и частни образователни институции.

Специална педагогика - подготвя педагози за работа с деца от ранна, предучилищна, начална училищна възраст и от прогимназиалния курс в специалните учебно-възпитателни и медико-социални заведения за възрастни индивиди с физически и психически нарушения. Сред някои от длъжностите, които могат да се заемат след завършването на специалността, са диагностик на развитието при слухови, речеви и комбинирани нарушения; педагог на деца с интелектуална недостатъчност в помощни детски градини; учител в помощно училище - V клас; специалист в дневните центрове за децата с интелектуална недостатъчност от предучилищна, начална и горна училищна възраст и дневните центрове за възрастни с интелектуална недостатъчност; учител на деца с множество увреждания; специалист по рехабилитация на възрастни зрительно затрунени и други.

Най-добрите университети в България със специалност Педагогика

На територията на България има множество педагогически факултети и колежи. Можем да посочим Софийския, Великотърновския, Тракийския в Стара Загора, Пловдивския и Шуменския университети.

Място	Университет	Град
1.	Софийски университет „Св. Климент Охридски“	София
2.	Пловдивски университет „Паусий Хилендарски“	Пловдив
2.	Университет „Проф. д-р Асен Златаров“	Бургас
3.	Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“	Велико Търново
3.	Тракийски университет	Стара Загора
3.	Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“	Шумен
4.	Бургаски свободен университет	Бургас
5.	Югозападен университет „Неофит Рилски“	Благоевград
6.	Русенски университет „Ангел Кънчев“	Русе

Източник: МОН



На територията на България има множество педагогически факултети и колежи

ТОП 10 университети в света по Педагогика (Education and Training)

В класациите за образование в чужбина пък можем да видим отчетлива доминация на университетите от англоезични държави. Първите места са окупирани от висши училища в САЩ, Великобритания и Канада. Виждаме обаче и университет от Китай, който държи ключово място за качество на образование.

Място	Университет	Държава
1.	UCL	Великобритания
2.	Harvard University	Великобритания
3.	Stanford University	САЩ
4.	University of Oxford	Великобритания
5.	University of Toronto	Канада
6.	University of Cambridge	Великобритания
7.	The University of Hong Kong	Китай
8.	University of California, Berkeley	САЩ
9.	University of British Columbia	Канада
10.	Columbia University	САЩ

Източник: QS Ranking 2020

В класациите за образование в чужбина пък можем да видим отчетлива доминация на университетите от англоезични държави

ТОП 10 университети в Европа по Педагогика (Education and Training)

Гледайки към таблицата с университети в Европа виждаме, че Великобритания е мястото.

Място	Университет	Държава
1.	UCL	Великобритания
2.	Harvard University	Великобритания
3.	University of Oxford	Великобритания
4.	University of Cambridge	Великобритания
5.	The University of Edinburgh	Великобритания
6.	University of Helsinki	Финландия
7.	King's College London	Великобритания
8.	Utrecht University	Нидерландия
9.	The University of Manchester	Великобритания
10.	University of Bristol	Великобритания

Източник: QS Ranking 2020

Реализация:

Завършилите специалността Педагогика могат да изпълняват основни видове педагогически дейности в областта на образованието и други социални сфери. Едни от най-реализиращите се професии са учители по някои учебни предмети в СОУ, педагогически съветници или специалисти-педагози в детските градини, възпитатели във всички видове и степени средни училища, инспектори в детски педагогически стаи и други.

Нека не забравяме, че към този момент специалните педагози се водят към Ресурсен център на Министерство на образованието и не са добре платени. Един младши ресурсен учител без много години стаж, получава около 700-1000 лева месечна заплата. Кое е странно, защото именно младите преподаватели работят със сърцето, с явен резултат и се приемат от децата непосредствено поради близостта им в годините. Надяваме се образователната ни система и заплатите в нея да достигнат нужното ниво, защото семейство, в което общо доходите са около 1000 лева, не може да си позволи частни учители. То е принудено да запише детето си в държавно училище и да разчита на отношение от ресурсния учител. А тези ресурсни учители са именно тези, които са завършили наскоро.